

Polgári nap.
Megjelenik (vasárnap és ünnepnap kivételével) minden nap délután 4 órakor.
Szerkesztőség és kiadó hivatal:
Via Ciotta 28.
Telefon sz.: 778
Szám 4 fillér,
Vidéken 6 fillér.

FIUMEI HIRLAP

Előfizetési ár:
Helyben hához hordva
Egy hónapra . . . 1 k. 20 fill.
Negyedévre . . . 3 k. 60 fill.
Vidéken, postai szétküldéssel:
Egy hónapra . . . 1 k. 80 fill.
Negyedévre . . . 5 k. 40 fill.
Hirdetési díj: Egy 4 hasábos nonpareille sor 10 fillér. Hivatalos hirdetések egy sor 20 fillér.

Az angol hajóraj.

Egy hatalmas és önértetes nép nemzeti hajóaja tesz látogatást holnap Fiumében. A megtiszteltetést ez esetben sokkal jobban érezzük, mint amikor az osztrák-magyaroknak nevezett, de minden ízében osztrák hajóhad egy része vesztegelt itt, Magyarországon. Az ide érkező angol hajóraj része csak annak a tömérdek hadi gőzösnek, mely sakkban tartja az egész világ tengeri hatalmasságát; s született egy dicső nemzetnek, mely a legszárabb anyagi gondjai mellett is respektálni tudja az ideális gondolatokat: alkot nemzeti hadsereget, ápolja a hadseregben a hazaszeretetet; a katonáit nem ingyen szolgáltatja, hanem az óriási szolgálataihoz mérten jól fizeti; nem üti bennük agyon az önértetet, a szabadságszeretetet és főképpen respektálja bennük mindenkor az embert.

Az angol nemzet azért is hatalmas, mert hadseregében is benne hagyja, sőt bele kényszeríti a nemzeti sajátságokat. Ebben rejlik az a varázs, mely idegenek előtt is nagy hatást gyakorol, mikor a hatalmas angol nemzetről a hadseregére gondol. Jól esik látnunk a kikötőnkben ennek a nemes népnek bátor katonáit, a világ legjobb tengerészeit, kik lelkesedve zengik *Good sawe the Queen*-jüket, nem oly kényszeredve, mint éneklük, vagy trombitákon harsogják a Gotterhaltét.

Az osztrák hajóraj előtt elmerengve állott meg a gondolkodó. *A vilégon egyedül a magyar-osztrák haditengerészei kozmopoliták.* Ismernek Kaisert és kivüle csak a — világot. Se Magyarországot, se Ausztriát. Ennek természetes okai vannak.

Első a nagy fegyelem, mely nem enged meg se polgári érzést, se polgári gondolkodást. Tehát vonzalom a nemzethez nincs. Éppen úgy a közjogi helyzetről se adtak nekik teljesen jó képet s egyébként is, ez ad nekik legkevesebb okot a fejtörésre. Másrészt a művelt tengerésztisztek belátják valahogy és érzik ösztenszerűleg is, hogy egy oly birodalom iránt, mely egy polyglot zagyvalék államból áll, mi erővel összekapcsolódik egy mellőzött állammal, mely egyedül hivatott a vezéruralomra, nem is lehet azzal a lelkesedéssel vonzódni, melylyel egy más nemzeti állam, tengerészkatonaik vannak hazájuk iránt. A mieinknek a kaiserliche bálványon kívül nincsen

más eszményük. E mellett a ötlesség áll oszlop gyanánt. A kötelesség pedig: vakon teljesíteni a felsőbb parancsát. Tehát épen úgy megeshetik, hogy a nemzetért, mint a nemzet ellen viheti őket a parancs. Ők pedig mennek. Nem különbek ők a fölöttes rendelkezése atatt, mint a puská az ő kezükben, mely az ellen fordul, aki ellen fordítják.

Élete, halála szép az olyan katonának, ki tudja, hazájárt él és ha átdöfi a fegyver, érzi azt is, hogy nem hal meg bolondságot. De mit érezhetnek a mi katonáink. Győzelmüket első sorban a főhercegi hadvezér javára írják. A hazafogalma zavaros előttük. A gyermekévekben lát és hall még valamit a hazáról. Felnövekedett a féligmeddig hamis tanokon és akkor esik le szeméről a hályog. Haza nincs. A nemzet, az „aranykalászszaal ékes rónaság“ fiai, nyomorognak. Még a szép szavak költője is nyomorgott. A régi magyar hősök helyett Fabriciusok Formanekek kaszálják a babért, zürzavar minden. A nép eseköz és fejős tehén épp úgy az urak, mint a jakabok kezében. Összezavarodik a fejükben nemzet és hazafogalma.

Ily érzéssel, gondolattal „szólgálnak“ császárt a katonák nálunk. Még az a jó, hogy a hadi tengerészek a császári szót nem tendenciózusan hangoztatják, mint a szárazföldi éhenkórászok, vagy otthonról zsebpénzelt gavallér tisztek. Hanem közönyös *őszinteséggel*. Mert elvégre igazuk van. A magyar király minduntalan agyonüti magát az osztrák császár javára; s ahhoz soha sincs szerencsékük, de ehhez igen gyakran van szerencsétlenségük.

Az angol hajórajban végre valahára olyan katonákat látunk, a kikben hazaszeretet lobog. A fölösleges magyar-osztrák haditengerészekben ez nem volt. Fölöslegesnek moudjuk őket legalább a mi, magyarok szempontjából. Nekünk az egy Fiumén kívül nincs is ugyszólván tengerünk. Van valami az osztráknak. Azért kell nekünk is óriási fokban hozzájárulni a haditengerészet fontartásához!

Ezekről a keserű gondolatokról megfedekezünk rövid időre, mikor vizünkön látjuk az angol hadihajókat. Üdvözöljük bennük a nagy, nemes angol nemzetet!

Uj olasz erődítmények. Az olasz katonai hadvezetőség elhatározta, hogy az idén nem rendez nagygyakorlatokat, de e helyett a Garda-tó környékén lefolyó hegyi hadgyakorlatok lesznek nagyobb arányúak. Ezek a gyakorlatok nemcsak arra fognak szolgálni, hogy a csapatok a hegyi harcban gyakorolják magukat, hanem egyszersmind arra is, hogy megállapítsák a határon levő jó pozíciókat. Az itt szerzett tapasztalatok alapján fognak új hegyi erődítményeket építeni. E hírekkel kapcsolatban egyes lapok annak a véleményüknek adnak kifejezést, hogy Olaszországnak ezekre az erődítményekre sürgős szüksége van, mert az ország északi határa jelenleg nincs eléggé megvédve az osztrák fortifikációkkal szemben.

FIUME OFFESA.

Chiunque onore reso ad un deputato in generale viene considerato reso alla cittadinanza ch'egli rappresenta, ciò vale specialmente per le distinzioni che ufficialmente gli vengono accordate. Se poi questo rappresentante di un collegio o altro considera come diretti esclusivamente a lui cotesti onori, queste distinzioni, oh, è padrone di farlo.

E' avvenuto un fatto notevole. Il contrammiraglio Leopoldo Jedina, in riconoscenza degli onori e delle cortesie di cui fu fatto oggetto a Fiume la squadra, dà una magnifica soirée a bordo di una delle maggiori corazzate della squadra. Invita i capi tutti delle autorità, le persone più considerevoli della città; má non invita il rappresentante di Fiume al Parlamento non invita l'on. deputato Riccardo Zanella. Questi è investito di mandato tale, che, ragionevolmente, ogni onore ufficiale reso a lui deve essere considerato reso alla città; e ogni trascuranza pur ufficiale, da cui egli possa sentirsi lesa, è un'offesa alla città.

Per questo noi ci aspettavamo che da qualche parte sorgesse una protesta; ma abbiamo atteso invano. Come il deputato ha dovuto quel giorno rimanersene a casa, così è rimasta in casa anche la protesta.

Ma è inutile cavillare; forse non nelle intenzioni dell'ammiraglio, ma di fatto quella trascuranza suona offesa all'amor proprio di Fiume. Questo il deputato di Fiume deve comprendere, e non può in santa pace inghiottire l'insulto e tacere. E' tutta Fiume offesa in lui, e lui quale rappresentante di Fiume deve protestare. Ma il deputato, un tempo così chiaccherone, ha fatto voto del silenzio ad ogni costo, e tace anche questa volta. E poichè nessuno lo fa cui spetta, alziamo noi la nostra voce di protesta contro il signor contrammiraglio Leopoldo Jedina, per aver egli osato di offendere in forma officiosa Fiume. Per fortuna però, fortuna speciale di Fiume, il deputato della nostra città è tale che la qualità ufficiale che copre si può scindere dalla sua persona. Si può anche,

nelle circostanze ufficiali, separare il deputato dalla persona di Riccardo Zanella, e si può quindi considerare una scortesia anche ufficialmente diretta alla persona di Riccardo Zanella e non al deputato, non quindi alla cittadinanza ch'egli rappresenta.

In verità che è alquanto inesplicabile il contegno del contrammiraglio Jedina. Il Re da banchetti e altre feste parlamentari, e accoglie senza distinzione tutti i deputati alla sua mensa, nelle sue sale. Il Re non si permetterebbe mai una esclusione. Eppure ciò che non si farebbe lecito il Re, l'ha osato un contrammiraglio dell'i. e r. Marina, L'intenzione dell'offesa è chiara, e sarebbe puerile il negarla.

Noi crediamo che il contrammiraglio non abbia certo pensato a usare una scortesia a Fiume; ma ciò non toglie che l'offesa ci sia e cada con tutto il suo peso sulla nostra città. E' Fiume che non fu invitata alla soirée data dal contrammiraglio, perchè in questi casi il vero, l'ufficiale rappresentante della città è il deputato. E la cosa tanto più fa meraviglia, in quanto che il signor ammiraglio si è trovato assieme col deputato al banchetto del governatore. E l'averlo escluso quindi dai suoi inviti ha tutto l'aspetto di una contraddizione.

Potrebbe pur essere che l'ammiraglio, come tale, abbia considerato che la festa da lui data escludeva ogni carattere politico, poichè il militare nella politica non c'entra, e abbia considerato nel deputato Riccardo Zanella soltanto la persona, non il carattere ond'è rivestito, e come Riccardo Zanella non abbia creduto d'invitarlo. Ma è una ragione che non ha valore, perchè, politica a parte, tutte le persone che furono invitate alla soirée dall'ammiraglio furono invitate proprio pel carattere che rivestono, il governatore, cioè, perchè il governatore, il podestà perchè podestà ecc.

Sotto quale aspetto si consideri la cosa, prescindendo pure dall'intenzione, resta sempre che nella scortesia usata al suo deputato, Fiume fu offesa, ed è doloroso che nessuno abbia data espressione al legittimo risentimento, nessuna spiegazione, soddisfazione.

E non diciamo altro!

Az angol hajóraj Fiumében.

Holnap, szombaton d. e. 10 órakor érkezik meg az angol hajóraj 14 hajóból álló földközi osztálya és e hó 30-áig marad itt.

A hajók közül 9 Fiumében, 5 pedig Buccariban fog horgonyozni. A hajórajt két admirális vezeti, lord Beresford és lord Charles. A hajók nevei a következők: Bulwerth, tengernagy hajó, Venerable, Formidable, Queen, Imposable, London, Irresistible, Surprise és Barcham, kik Fiume előtt és Leviethian Suffolk, Lancaster, Arnavon és

Diana, melyek Buccari előtt fog-nak horgonyt vetni.

A hajóraj innen Raguzába fog indulni.

Nyomban a hajóraj megérkezése után Beresford admirális tisztelegni fog gróf Nákó kormányzónál, ki a délután folyamán a látogatást viszontozni fogja.

A tengernagy tiszteletére vasárnap este 8 óraker disztrakomát rendez a kormányzó palotájában, melyre számos előkelőséget hívtak meg. Kedden este 10 óra után ugyanott fényes estély lesz a flotta tiszteletére. Az estély alatt a külön e célra Budapestről meghívott Berkes cigányzenekara fog hangversenyt adni, melyet Geyer Stefánia hegedű művésznő előadásai tesznek változatossá.

Az angol hajóraj ittléte alatt estétkinti felváltással majd a katonai, majd a városi zenekar az Adamich téren minden este fél 9 óra után térzenét fog rendezni.

Az angol hajókra a közönség, azok meglátogatására felmehet, kivéve azon hajókat, melyeken gyakorlatok folynak melyek azonban a gyakorlat tartama alatt meg lesznek jelölve.

HIREK.

— **A király Zárában.** Bécsből jelentik nekünk: Hivatalos híradás szerint a király szeptember 16-án Raguzából visszatérve, egy napot Zárában fog tölteni. A király reggel nyolc órató délután öt óráig marad Zárában. A Miremare jött az új mólón fog kikötni, mire azután a király a hajón fogadja a helytartónak és a hatóságok fejének tisztelgését. Délben a hajón diner lesz a melyre több meghívó ment szét.

— **A kormányzó a kivándorlók között.** Nákó Sándor gróf kormányzó tegnap a késő délutáni órákban ellátogatott az épp indulni készülő Carpathia kivándorlóhajóra. A magas vizit várásában a szokottnál is nagyobb rend és tisztaság látszott a Cunardhajó minden részén. *De a szokottnál nagyobb számú kivándorló is szorongott a tengeri szörnyeteg bordái között:* 2202 magyarországi utas, a ki türelmetlenül várta már az indulás percét, hogy mielőbb hátat fordíthasson, talán örökre, a szenvedés és nyomor tanyájának, a régi hazának. A gróf busan és elmerengve járta be a legszomorubb utitársaság minden rétegét és bizonyára eszébe jutott a sok tagbaszakadt, munkaerőtől duzzadó honkereső magyar láttára, hogy számukat mennyivel lehetne csak az által is csappantani, ha például a *fiumei kikötő munkásait államostanák*, mint teszem a Máv. munkásai vannak s már csak ezzel is pár ezer munkakereső magyart itt foghatnának tisztességes kenyérral az anyaországban.

— **Mentsik Ferenc min. tanácsos figyelmébe.** A napokban a *Fiumei Hirlap* egy értesítést kapott a tengerészeti hatóság főnökétől, melyben egy megjelent Ungaro-Croata hajóbotránnyal foglalkozó híreinkre vonatkozó helyreigazítást küldött. A helyreigazítás „hivatalos” értesülés alapján, a mi közleményünk pedig személyes észlelet nyomán származott, így mi sem természetesebb, mint hogy az újságközlemény volt helyes, nem pedig a helyreigazítás. Ez esetben azonban nem is erről akarunk beszélni. Az esetet csak azért említjük föl, hogy rámutassunk arra, hogy Mentsik Ferenc

m.n. tanácsos értesüléseket szerez, sajnos azonban, hogy még csak hivatalosan, az ungaro-croata igazgatóságának állandó szabálytalan eljárásáról. Ezentúl tehát egyenesen Mentsik Ferenc min. tanácsoshoz, a tengerészeti hatóság „hivatalosan” mindenről tudomást szerző vezetőjéhez fordulunk nem hivatalosan szerzett panaszainkkal. Tehát az történt, Méltóságod, hogy tegnap este hat óraker az abbaziai hajó indulásakor megint történt egy botránny. Ennek már nevet sem tudunk adni. A botránny nomenklaturánk kezd kimerülni.

Mikor tegnap, az említett időben a hajó már elindult, zsufoltan, még pedig annyira, hogy már állóhely sem volt a szűk hajón, megjelent a látóhatáron a magyar-horvát hajózási társaság Cheracci (olvassd: Kerácsi) nevezetű igazgatója és integetett az elindult hajó után, hogy *jöjjön vissza*. Kerácsi ur, nem volt maga. Két hölgygel és ugyanannyi férjfel volt, Szóval, az utasok mérge mellett és jó néhány száz ember késése révén, udvariaskodhatott. Igen, mert a hajó visszaérkezett a mólóhoz és újra föltették a hidat, melyen át mosolyogva lépett Kerácsi a hajóra, pártfogoltjaival. Mellékesen megjegyezzük, hogy füttyök és püsszegések is fogadták Cheraccit (olvassd: Kerácsi) ki azonban, füttyet hányt a füttyökre is. Ennyi a panasz, méltóságos ur s reméljük, hogy megkapván e sorokat, Kerácsi ugyanolyan, levelet kap hivatalból portómentesen, melyet kaptunk a minapában mi. Csak hogy tán ez utóbbi kemény hangon, lesz megírva és, a mi fő — nem „hivatalos” értesülés alapján.

— **Anarkisták Fiumében.** A spanyol király ellen elkövetett merénylet után híre járt, hogy Fiumében is vannak anarchista munkások, kik titkos összejöveteleik alkalmával terjesztik tanácsait a munkásnép között. Budapesti tudósítónk írja, hogy egy újságíró találkozott egy éhező francia munkással, kit megvendéget és hosszabb ideig beszélgetett vele. A beszélgetésnek érdekesebb részét, amely azt látszik bizonyítani, hogy az alaptalannak tartott híresztelésből mégis sok igaz, itt adjuk közre:

— Néhány nappal ezelőtt egyik barátommal sétáltam az Andrassy-uton, a mikor a Sziv-utca sarkán egy kopottan, de azért elég tisztességesen öltözött munkás francia nyelven szólított meg. A munkás éhezett. Megsajnáltam az intelligensnek látszó éhező munkást. Vendéglőbe vittem. Meglátszott a szegény emberen, hogy régóta éhezett. Mikor szivarra gyújtott, közlékeny lett. Nevét nem akarta elárulni, de azt elmondta, hogy Franciaországtól már három éve távol van. Azóta Oroszországban, majd később Fiumében dolgozott. Fiumében kapott szerződést egy budapesti pezsgőgyárba s most jött fel Pestre. Pénze elfogyott, a munkába meg csak egy hónap múlva léphet be. Az éjszakát a menedékhelyen töltötte. A francia konzulátus két korona egyszerismindenkori segélyben részesítette. Az pedig tíz napra nem igen elég. Franciaországból anarchista üzemeltői miatt tiltották ki. Elmondta, hogy utjában Olaszországban, Fiumében is találkozott *kommunista fiúikkal*, amelyek anarchista eszmék terjesztésével foglalkoznak. Tudomása szerint tizenöt-husz anarchista tartózkodik Budapesten. Több érdekes francia anarchista nyomtatványt vett elő. Köztük igen érdekes, egy 16—20 oldalas vörös fedeles anarchista káté, melyben kérdés és felelet alakjában az anarchista és kommunista eivak vannak nagyjában elmondva.

— **Szökött katonák.** Statisztikailag igazolni lehet, hogy a katonai szökevények száma sehol a világon meg nem közelíti a magyar-osztrák monarchia katonai szökevények számát, különösen sok a besorozott újoncok szökése azóta,

amióta az *Adrián át könn en el lehet jutni a Cunard hajóin Amerikába*. És Magyarországon a szökevényeknek csak csekély, alig egy harmadrésze magyar, a többi nemzetiségi, a honvédségtől is alig szökik valaki, legnagyobb része a közös hadseregtől szökik annyira, hogy bujdosik, vagy kivándorol. Nincsen módunkban megállapítani, vajjon egy év alatt hány ember vonja ki magát Magyarországon a katonai szolgálat alól, de ha ez e heti számot, 79-et, vesszük alapul (ami pedig elég szerény), akkor is csak Magyarországból 4108 ember szökik meg, a mi pedig óriási százalék.

A katonai hatóság az elmúlt héten 79 hadköteles szökevényt len bocsátott ki körözlevelet. A szökevények 21—34 évesek, tehát újoncok és póttartalékosok, akik besoroztattak és nem jelentkeznek szolgálatért. Kegyobbje olyan, a ki már szolgált, de a katonai életből nem kér még egyszer. Ilyen ezen az egy héten 38 került.

A közös gyalogezredtől megszökött 35, míg a honvédektől 14, egyéb fegyvernemekből 40. Legtöbb szökevény van a XVI-ik hadosztály-tüzérezrednek, innen egy hét alatt 18 ember szökött meg, nagyobb szökevények történtek még a 39-ik cs. és kir. gyalogezrednél, honnan 11 ember, a 16. cs. és kir. huszárezrednél a honnan 10 ember szökött meg egy hét alatt. Az összes szökevények közül tisztán magyar 17, más anyanyelvű 46. Érdekes, hogy négyen angolul is tudnak. A közös hadügyminiszterium most körözleveleket bocsátott ki az összes szökevények ellen, akikből előreláthatólag csak igen kevés fog megkerülni. mert a multheti sokkal nagyobb számmal szemben ezen a héten összesen kilenc katonaszökevény került meg.

— **Az angol flotta Fiumében.** Anlia földközi tengeri hajórajának fele, mint jelentették, holnap érkezik meg a fiamei kikötőbe. A fiumei révihivatal délig még nem kapott értesítést a flotta érkezésének pontos idejéről. A kikötőnk meglátogató flottarész Triesztben töltött pár napot, a hol nagy ünnepeket rendeztek tiszteletére. Csütörtökön a hajók parancsnokai tiszteletére Sandrinelli dr. podeszta és neje adott lakomát. Weber ellentengernagy pedig, tengerészeti kerületi parancsnok az angol hajóraj tiszteletére este villájában garden-partit rendezett, a melyre mintegy száz meghívót bocsátott ki. Sir Lambton ellentengernagy hadosztályparancsnok a Leviantán vezérhajón tegnap déiben löncsöt adott, a melyre szintén számos meghívót bocsátott ki. A hajóhadosztály ma reggel indul ki a trieszti kikötőből.

— **A Mladost útja.** Zágráb jóhírű daloskőre, a „Mladost” horvát énekkar tudvalevőleg nemrég kirándulást tervezett Belgrádba, a horvát és a szerb diákok testvériségének manifestálására. A horvát dalárda akkor eljutott Zimonyig, de Belgrádba nem mehetett, mert a horvát bán megtiltotta. Akkor aztán a szerb diákok átjöttek Zimonyba és matiné rendeztek. Most a „Mladost” dalárda hangverseny-körutra indult, tegnapelőtt Zimonyban koncertezett, tegnap pedig már Belgrádban. A szerb diákok nagy óvációra készültek. A koncert a belgrádi egyetem disztermében volt. Onnan a „Mladost” Szófiába megy s ott is testvérisülési ünnep lesz.

— **La prima fabbrica di pane a Fiume.** Ai primi del p. v. settembre s'aprirà qui a Fiume, in via Gisella, la prima fabbrica di pane. Coll'istituzione di questa fabbrica ci si propongono due scopi: anzitutto quello di rendere il pane meno caro, poichè il pane è così caro da noi che gli ufficiali, gl'impiegati e gli operai non possono uscirne coi loro provventi; poi quello che nella confezione del pane sieno rispettate tutte le richieste dell'igiene e ciò sarà fatto in modo che tutti ne saranno convinti pienamente. La fabbrica nel suo interno sarà disposta in modo, che tutti gli abusi i quali, in generale, si de-

plorano nella confezione pel pane, saranno resi impossibili. La mano degli uomini non potrà toccare la pasta, e tutti i lavori saranno fatti da macchine e il pistore non ha a fare altro che ricevere il pane bello e fatto, e disporlo nel posto stabilito.

La confezione avviene nel modo seguente; Le farine vengono vagliate da una macchina; la farina vagliata viene posta in un deposito di metallo, d'onde passerà in una grande conca pur di metallo, viene quindi fatta la formazione della pasta, pulitamente e opportunamente pigiata. Nelle pistorie presenti, l'impastare é un'operazione che presenta uno spettacolo non certo piacevole. Si vedevano i pistori affacciarsi sopra, sudati. Nella nuova fabbrica invece questo sarà il più bello, il più pulito dei lavori, poichè tutta l'operazione è compiuta da una macchina, ch'è tutta chiusa, in modo che nessun oggetto esterno, estraneo può penetrare nella farina.

Dopo ciò la pasta passa, sempre mercè la macchina, in un'altra sezione, ove viene tagliata, d'onde viene messa nel forno. Questo é di costruzione tutta moderna, ed è interamente separato da tutte le altre sezioni, e può cuocere il pane in qualsiasi momento.

Il forno è triplice ed il calore necessario alla cottura del pane viene dato dal vapore.

Il pane confezionato e cotto viene trasportato nel magazzino. Sarà prodotto pane fresco e pane biscottato. La fabbrica sarà messa in azione colla forza elettrica e sarà pure illuminata da luce elettrica. Contrerà, fra altro, un bagno per gli addetti.

— **Malaszt a kivándorlás ellen.** Gróf Vay Péter pápai protonotarius Essen-Ruhrban, a német katolikus nagy gyűlés illető osztályában nyomatékosan figyelmeztette az összes katolikus köröket a tengerentúli kivándorlásra, amely évről-évre növekszik s amelynek két harmadrésze a katolikus államokból, nevezetesen Ausztriából és Magyarországból, valamint Olaszországból kerül ki. Sürgősen szükségesnek tartja tehát, hogy a tengeren közlekedő hajókon a katolikus lelkeseknek a tengeri ut alatt kellő hely és alkalom nyújtassék a szent misére és e katolikus hívők lelki szükségleteinek kielégítésére s a Szent Ráfáel-egyesület felkérésék, hogy a különböző gőzhajós-társaságoknál e cél elérésére lépéseket tegyen. Valóban érdekes megoldása a kivándorlás problémájának. Szent misék és lelki gyakorlatokról gondoskodik a klérus akkor, mikor a kivándorlást kellene csökkenteni valami módon. Malasztot, lelki mannánt nyújt azoknak, a kik a testi éhség veszedelme elől menekülnék egy boldogabbnak hitt új hazába.

— **A latin kultúra.** Firenzében lakik az a boldog ember, a ki büszkélkedve hirdeti madáról, hogy még sohase mosdott. Cerboni Frederiko 75 éves patikus ez az irigyrésreméltó férfiú. Nem tudja megérteni, mikép fűrődhetnek az emberek, pláne mikor az pénzbe is kerül? Mosdó, szappan, szivacs, fűrődök stb. Ó bizony még ágyában is cipőben fekszik, télen-nyáron egy gunyában jár. Mikor öt éve egy új gazdaasszony jött a házhoz, tiszta törülközőt adott be neki. Kuriózumkép mutogatja, hogy ime még érintetlen ma is. Cerboni ur valósággal megbotránkozott, hogy Gabriele d'Annunzio, a híres költő az Aqua Nunzia nevű új mosdóviz feltalálásával kérkedik. Azt mondja, hogy átmegey Settignanoba és Isten igazában elpüföli.

— Horvát dalosok Belgrádban. Zimonyból jelentik: A „Mladost“ zágrábi daloskör már régebben kirándulást tervezett Belgrádba, de akkor a bán megtiltotta a látogatást. Akkoriban sokat beszéltek a dolgról és a horvát országgyűlésen interpellálni is akartak ebben az ügyben. Időközben azonban megváltoztak a politikai viszonyok és Horvátország új kormányt kapott. Most a „Mladost“ újra fölvetette az annakidején félretett tervet és ezuttal semmiféle ellenzésre sem talált a horvát hatóságok részéről. Ma Zimonyban hangversenyez a Mladost, holnap pedig Belgrádban lesz, a hol nagy ovációkra készülnek a horvát dalosok tiszteletére. A hangverseny a belgrádi egyetem nagytermében lesz. Belgrádból Szófiába utazik a Mladost, a hol szintén hangversenyezni fog.

— Fiumei nyomdászok mulatsága. A fiumei nyomdászok egylete szeptember 2-án kirándul Drenovára. A nyomdászok vendéget is szívesen látnak erre a mulatságukra.

— Kirándulás Dalmáciába. A P. H. mondja el a következő kedves iskolai mulatságot:

Áprilisba a budapesti második kerületi gimnázium növendékei ugynevezett tanulmányi kirándulásra mentek Dalmáciába. A részvételi díjat személyenként 70 koronában szabták meg. Mikor 110 növendék volt hajlandó a kirándulásban résztvenni, a szülőket kellemetlen meglepetés érte: a részvételi díjat 80 koronára emelték. De hát ebben ugy-ahogy mégis megnyugodtak a tanulmányi ut mihamar megkezdődött. Most azonban a szülőket újabb kedves meglepetés érte. Körlevél alakjában az iskola igazgató-sága azt tudatta a szülőkkel, hogy a mulatság többre került, mint gondolták és így minden résztvevő gyermek után még 60—60 koronát kell fizetni. Tehát 110 tanuló után 6.600 koronát szednek be.

A meglepett apák persze elképedtek a körlevélre s most nem tudják hogy mit tegyenek. Egy részük az utólagosan kiszabott összeget is megfogja fizetni, mert gyermeke jövőjét félti. A másik rész azonban egyáltalában nem fizet, mert szó sem lehet arról, hogy utólagos fizetésre is kötelezete volna magát. És azok járnak el helyesen, akik nem fizetnek, mert szinte példátlan eset, hogy egy iskolai kirándulás költségeit a tudós tanár urak előre nem képesek megállapítani. Az iskola fölöttes hatósága bizonyára intézkedni fog, hogy a deficitet az fizesse, aki a mulatságot rendezte és aki elszámította magát. Mert ha az iskolai kirándulások alkalmával ilyen utólagos díjszabások is divatba jönnek, aligha lesz olyan bolond apa, aki a fiát tanulmányutra küldje.

— Hajók a tenger fenekén. Megemlékeztünk már arról az expedícióról, melyet olasz buvárok pár héttel ezelőtt kíséreltek meg Cerigoban, hogy az ott elsüllyedt régi római háromvezőst és hetvenkét, arannyal megrakott török járművet kiemeljék a tengerből, azonban sajnos, csak kis mértékben sikerült, mert valamennyi hajót óriási homokréteg fedt, melyet előbb még külön e célra készített gépekkel kell lehordani.

— Az olasz buvárok munka közben tizenegy remek szép antik-körkorsót találtak, melyeken itt ott bronzfoltok láthatók ami kétségtelenné teszi, hogy a közelben bronzszobrok s egyéb bronzból készült műkincsek vannak, melyeket valószínűleg hadizsákmány gyanánt akart a hajó Rómába szállítani. A római háromvezőst ötven méteres homokréteg fedt, a török hajók közül tizenhatot 38 méter mélységben találtak meg.

El kell hinnünk e hír igazságát, már csak azért is, mert a Magyarország ma reggeli számában ugyanegy rovatban kétszer is megírta.

— Magyar festő a pápánál. Tury Gyula festőművész most fejezte be azt a nagy történelmi festményét, mely azt a jelenetet örökíti meg, amint Sarto József velencei pátriarka, a mostani X. Pius pápa, a lagunán átadja Dessewffy Sán-

dor csanádi püspöknek Szent Gellért ereklyéit. A hatalmas vásznon életnagyságban és rendkívüli hűséggel vannak megfestve a nevezetes esemény szereplői. A művész ez év őszén ki fogja állítani a képet, melynek másolatát bemutatja a pápának. Tury e végből most utazott Rómába, a hol kihallgatást fog kérni a pápától.

x Dr. Feles-féle Stomatin a fogakat néhány napi használat után hó fehérré tisztítja. E *magyar gyártmány* kapható minden drogeriában és gyógyszerárban.

Dr. Keszthelyi Péter Szusákon lakik a 68. számú Ruzsics-féle házban. Telefonszám 499. Rendel délelőtt 11-től 12 és félóráig és délután 2—4-ig.

TÁVIRATOK.

Kossuth Ferenc Budapesten.

Budapest, aug. 24. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter ma délután két órakor Karlsbadból visszaérkezett. Megérkezése után tanácskozást folytatott a függetlenségi pártnak Budapesten időző vezérembereivel, majd áthajtatott a miniszteriumban, ahol a fontosabb aktákat intézte el. Kossuth vasárnapig marad Budapesten és azután utókurára Herkulesfürdőre utazik.

Szell — pénzügyminiszter (?)

Bécs, aug. 24. Az az ellenőrizhetetlen hír terjed el, hogy az ősz folyamán a magyar pénzügyminiszterium vezetésében személyi változás fog beállani. Ugyanis Wekerle Sándor miniszter lemond a pénzügyi tárcáról és helyét Szell Kálmán foglalja el. A hirt eddig nem erősítették meg.

A Zsedényi-Formanek ügy.

Budapest, aug. 24. Azok közül a tömeges lovagias ügyek közül, melyek Zsedényi Aladár hirlapíró egyik minapi cikke miatt támadtak, ma kellett volna az első párbajnak megtörténnie. Zsedényinek mai ellenfele Formanek Lázár őrnagy, az ungvári 11. zászlóalj parancsnoka volt. A segédek a leg-súlyosabb feltételű kardpárbajban állapodtak meg és a Ludovica akadémia vivótermét jelölték ki a párvialdal színhelyül. Pontban délelőtt 10 órakor megjelentek az ellenfelek segédei. Ekkor előlépett Langerer százados vezetősegéd, közölve Zsedényi megbizottaival, hogy a párbaj nem történhetik meg, mert a honvédelmi minisztertől nem érkezett meg az engedély a párbaj megvívására. A párbajt ennek következtében későbbi időre kellett halasztani, a miről jegyzőkönyvet vettek fel és ezt valamennyi jelen volt aláírta.

Megfeddett deputáció.

Budapest, aug. 24. A szabolcs-vármegyei Ujfehértóról ma délelőtt küldöttség érkezett Mezős Béla földmivelésügyi államtitkárhoz és

valami helyiérdekű ügyben kérte pártfogását, Az államtitkár válaszában megígérte támogatást, de szükségesnek tartotta megjegyezni, hogy helyteleníti az utóbbi időben lábra kapott azt a szokást, hogy minden jelentéktelenebb ügyben küldöttséget menesztjenek a kormányhoz. Ez részben molesztálás és felesleges sürgetés és másrészt szükségtelen kiadásokat okoz a küldöttségek tagjainak. Meg lehetnek győződve — úgy mond az államtitkár — hogy a jogos kíván-ságokat teljesíteni kész a kormány nélkül is.

Colomanno Szell miniszter delle finanze?

Vienna, 24. Una notizia, di cui è impossibile controllare l'esattezza si è diffusa, e dice che nel prossimo autunno al ministero delle finanze vi sarà cambiamento nella persona del titolare. Alessandro Wekerle si dimetterebbe e al suo posto verrebbe Colomanno Szell.

La notizia sino ad ora non fu confermata.

L'affare Zsedényi-Formanek.

Budapest, 24. - Della massa di questioni cavalleresche che sono

sorte in seguito all'articolo di Zsedényi pubblicato domenica u. d. nel „Pesti Naplo“, oggi doveva essere risolta una.

Il primo che doveva sostenere la tengone delle armi coll'ardito giornalista era il colonnello Formanek, comandante dell'undicesimo battaglione degli honved di guarnigione a Ungvar. Era stabilito un duello a sciabola a gravi condizioni, e il teatro della lotta doveva essere la sala di scherma dell'Accademia Ludovica.

Questa mattina alle 10 precise comparvero gli avversari e i loro padrini. A questo punto il maggiore Langerer ch'era uno dei secondi del colonnello Formanek dichiarò ai secondi di Zsedényi che il duello non può farsi, perchè il permesso del ministro degli honved non era ancora arrivato. In seguito a ciò il duello fu rimesso ad altro tempo.

Di ciò fu esteso verbale, che fu sottoscritto da tutti i presenti.

Francekco Kossuth a Budapest.

Budapest, 24. Oggi alle 2 pom. il ministro del commercio Francekco Kossuth è ritornato qui da Karlsbad. Egli rimarrà a Budapest sino domenica e partirà quindi per i bagni di Herkules, a completare la cura.

DUPLICAR NARCISO

Butor-nagykereskedés és raktára

FIUME - Piazza delle Erbe 6 sz. - FIUME.

Ajánlja a Görzi butorgyárból (Salcano) származó fa- és vasbutorait, képeket tükröket és mindennemű kárpitos munkákat. Fiumében ezideig még nem ismert halhatatlan olcsó árakon, melyek minőség tekintetében is versenyeznek a bécsi butorgyártmányokkal:

Trüfő 4 fiókos tükrörrel	22.— frt.
Trüfő egyszerű	20.— frt.
Szekrény egy ajtós fiókkal	20.— frt.
Szekrény két ajtós fiókkal	25.— frt.
Ágy egy személyre	16.— frt.
Ágy egy személyre esztergált lábakkal	17.— frt.
Ágy két személyre kéttükrös	21.— frt.
Ágy két személyre esztergált lábakkal	24.— frt.

➡ Mindennemű konyhabutor és berendezés. ➡

Jutányos áru butorok!

FIUME, Via San Vito 3, 5, 7.

CAMERA RIKARD

Stopar G.-cég képviselője. — Fiume.

2 ágy (egy helyre való).....	18.— frt
2 éjjeli szekrény.....	12.— "
2 szekrény (Chiffon).....	26.— "
1 mosdó-szekrény.....	3.20 "
1 asztal.....	3.50 "
1 tükrör.....	1.50 "
1 kép.....	2.— "
4 szék.....	3.50 "
1 köpölad.....	—80 "
1 törülköző-tartó.....	—80 "
teljes szobaberendezés	71.— frt

Főszertű teljes szobaberendezés, fényes gör. stílus	100.— frt
Teljes szobaberendezés, fényes görög stílus, márványdiszszel	125.— "
Teljes szoba-berendezés, matt, ó-német stílus, márványdiszszel	145.— "
Konyhakredenc	13.— "
Konyhaszekrény 4 fiókkal	16.— "
Ágyrugany	5.— "
Összecsukható vaságy gumival	11.— "

➡ Fa-ágy, fényes (egy helyre való) ruganyval 14.— frt. ➡

Prima della colazione mezzo bicchiere di acqua amara SCHMIDTHAUER

Igmándi acqua amara

avere Si puo in ogni luogo A Fiume nella DROGERIA FRANCESCO JECHEL, in fiasche da 30 e 50 centesimi.

mette in ordine e regola completamente in 2-3 ore lo stomaco più rovinato. L'usarlo è una vera benedizione e per que li chè soffrono stitichezza.

